

Пілішек С. О. кандидат психологічних наук, доцент
доцент кафедри іноземних мов
Хмельницький національний університет
<https://orcid.org/0000-0002-3685-8901>

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ЧИТАННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ: ЗАДІЯНІ ПСИХОЛОГІЧНІ МЕХАНІЗМИ ТА ОПАНУВАННЯ СТРАТЕГІЯМИ ЧИТАННЯ

Дослідження розглядає розвиток когнітивної навички читання іноземною мовою як складного процесу, який передбачає залучення механізмів робочої пам'яті. Встановлено які саме механізми робочої пам'яті і у який спосіб впливають на процес читання іноземною мовою. Окреслено зміст та принципи навчання та застосування стратегій читання. Визначено вплив на виконання завдань на розуміння прочитаного тексту в умовах використання стратегій читання.

Ключові слова: читання; робоча пам'ять; іноземна мова; стратегії читання; система мови.

Вступ. Життя та діяльність фахівця та просто людини у сучасному інформаційному світі ставить вимогу швидко і якісно сприймати, опрацювати, осмислювати та у подальшому застосовувати великі за обсягом дані, отримані у текстовій формі. Для сучасної людини ці процеси забезпечуються розвинутими навичками читання як рідною, так і іноземною мовами у друкованому та цифровому вигляді. Ці навички формуються передусім впродовж отримання формальної освіти у закладах освіти усіх рівнів, удосконалюються впродовж подальшої життєвої діяльності та взаємопов'язані із здатністю сприймати, передавати, обговорювати отриману інформацію, переглядати свої думки стосовно життєвих ситуацій та професійної діяльності. Перераховані вище процеси формують здатність осмислювати прочитаний текст, яка передбачає побудову значення через залучення та інтеграцію писемної мови та знань індивідуума, що і дозволяє оцінити наявні знання та вивчити нові значення [29, 39].

Читання, сприймання та осмислення текстової інформації іноземною мовою є складним когнітивним процесом, у якому когнітивні характеристики індивідуума, його набуті навички та знання, а також метакогнітивні процеси перебувають у взаємодії із самим текстом і цілями самого читання [11, 2]. Результати осмислення прочитаного тексту всеохоплююче

визначаються впливом базових навичок сприйняття мови та правильністю процесу декодування слів, з яких складається текст; крім того, знання слів та багатства їх значень виступають посередником між сприйняттям мови та декодуванням слів [24, 2]. Відтак, недостатнім є просто вміння читати; необхідно вміння аналізувати текст, осмислювати ідеї та інформацію у ньому. Особливо такі навички актуалізуються під час проведення заходів формульовального чи підсумкового оцінювань, складання іспитів на визначення рівня володіння мовою чи інших видів контролю. Навчання стратегій читання під час вивчення іноземної мови передбачає залучення у смислову діяльність, яка окреслюється усвідомленням цілі цієї діяльності та важливістю осмислення інформації, яку містить текст [14].

Мета даної статті полягає у виконанні наступних завдань: (1) розкритті змісту та особливостей процесів читання рідною та іноземною мовами; (2) з'ясуванні ролі механізмів робочої пам'яті, залучених у процеси читання та виконання завдань на розуміння текстів; (3) окресленні ефективних стратегій читання з огляду на особливості безпосередньо цілей процесу читання та, зокрема, (4) формулюванні рекомендацій для успішного складання тестових завдань з читання текстів іноземною мовою. Зазначене вище висвітлюватиметься на підставі багаторічного практичного досвіду як викладання практичних курсів іноземної

мови, іноземної мови за професійним спрямуванням у ЗВО, так і курсів підготовки до складання офіційних міжнародних іспитів лінійки Pearson для підтвердження рівня володіння англійською мовою для учнів закладів середньої освіти, студентів і аспірантів та професорсько-викладацького складу закладів вищої освіти.

Серед **методів дослідження**, що були застосовані під час роботи над даною статтею, були методи аналізу та синтезу, узагальнення та систематизації, а також метод спостереження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій показав, що відповідно до гіпотези лінгвістичної взаємозалежності Дж. Каммінза навички читання рідною та іноземною мовами є тісно пов'язаними і недостатньо розвинені навички читання рідною мовою створюють у подальшому труднощі із читанням іноземною мовою [9]. Дана гіпотеза знайшла своє підтвердження і у дослідженнях Т.-І. Пей [22]. Інші науковці встановили, що на якість сприйняття змісту та виконання завдань на розуміння іншомовного тексту неабияк впливає обсяг словникового запасу. Водночас, під час читання текстів іноземною мовою для кращого розуміння змісту та виконання металінгвістичних функцій, таких як спостереження за особливістю організації тексту, поведінка читання, підлаштування процесу читання відповідно до цілей самого процесу читання та ін., використовуються знання рідної мови [10; 28]. Було також визначено, що процесу читання іноземною мовою сприяють ментальний переклад, знання граматики, соціокультурний компонент і т. ін. [15; 16; 29].

Наступним важливим аспектом, який висвітлюється у наукових доробках науковців і пов'язаний із процесами читання, є роль робочої пам'яті, яка дозволяє протягом нетривалого часу пам'ятати інформацію для подальшої її обробки відповідно до цілі завдання на читання [5]. Її механізми відіграють значну роль у розумінні та осмисленні текстів оскільки вона дозволяє утримувати опрацьовані обсяги інформації та гармонізувати процеси розуміння. Робоча пам'ять є ключовим когнітивним

компонентом під час читання та допомагає утримати увагу на важливих повідомленнях та змістити з фокусу другорядну за характером інформацію [21; 30]. Кожний окремий індивідуум має по-різному розвинену робочу пам'ять.

Стратегії читання, які можна визначити як свідомі акти, котрі вчиняють читачі з метою здолати труднощі під час читання та, таким чином, покращити якість розуміння тексту, також є предметом дослідження у доробках багатьох науковців [1; 8; 29]. Зокрема зазначається, що існує широкий ряд стратегій читання, які різняться між собою за ознакою цілі процесу читання; проте усі вони об'єднані низкою спільних характеристик: їм притаманне усвідомлення процесу, вони допомагають вирішувати проблему розуміння тексту та полегшують власне процес розуміння тексту [18, 2; 29, 41].

Результати і обговорення. Серед чотирьох основних навичок, котрі формуються під час вивчення іноземної мови, навичка читання слугує інструментом отримання інформації та знань і засобом вираження думок. Також, читання сприяє усвідомленому розширенню словникового запасу, розумінню синтаксичних структур, розвитку когнітивних навичок, навчальній автономії студента і т. ін. [3; 18]. Читання є інтерактивним процесом, до якого залучені сам читач, власне текст та інші процеси, які згодом підлаштовуються до ситуації читання: розпізнавання слів, структур, типів текстів; розуміння, інтерпретація, визначення значення; критичне оцінювання тексту та ін. [29]. Відтак, важливо навчати суб'єктів навчання різних стратегій читання аби щоразу виводити їх на новий, вищий рівень розуміння тексту.

Серед низки причин, які визначають важливість навчання читання під час вивчення іноземної мови зокрема у закладах вищої освіти, можна виокремити наступні: (1) вміння читати іноземною мовою є критичною навичкою під час навчання у закладах вищої освіти, бо відкриває доступ до інформації, опублікованої іноземною мовою; (2) оволодіння стратегіями читання, які було опановано під час вивчення курсу з іноземної мови, можуть підвищити ефективність читання рідною мовою; (3)

сприяє та пришвидшує процес вивчення та удосконалення володіння іноземною мовою; (4) дозволяє розширити словниковий запас відповідної галузі підготовки.

Науковці та практики виокремлюють два основних підходи до навчання власне читання: підхід, що базується на навичках, та загальномовний підхід. Перший підхід передбачає навчання читання як набору окремих базових навичок, завдяки яким суб'єкт навчання може розпізнати звуки, визначити орфографічні правила (наприклад, упізнати слова, які мають однакову вимову, але різні правила написання), визначити значення слів, які часто неправильно вимовляють, упізнати у слові морфему та розкласти слова на склади, знає граматичні структури речень та їхні функції та ін. Кожна з навичок формується і тестується на наявність окремо. Загальномовний підхід до навчання читання є активним процесом, крізь котрий суб'єкт навчання конструює значення з написаного тексту та під час якого задіяні усі окремі навички, які є типовими для підходу до навчання читання, що базується на навичках. Таким чином, обидва підходи доповнюють один одного, утворюючи комплексний підхід, у межах котрого акцент робиться як на формуванні окремих найпростіших навичок, так і на умінні конструювати значення прочитаного [10].

Такий комплексний підхід до навчання читання стимулює одночасне використання суб'єктами навчання їхніх схематичних та системних знань. До схематичних знань уналежнюють знання, які індивідуум набуває впродовж життя, перебуваючи у різних ідентичностях. Схематичні знання дозволяють застосовувати низхідні стратегії читання для розуміння тексту (встановлення основної ідеї тексту, узагальнення, обминання незнайомих слів, розпізнавання структури тексту, встановлення цілі процесу читання, оцінювання тексту і т. ін. та упорядковують процеси вищого рівня [3; 29].

Системні знання допомагають упізнати слова, розвивати автоматизацію навички читання, впізнавати структури речень та ін. Створюючи передумови для увімкнення процесів нижчого рівня та застосування висхідних стратегій читання, системні знання

допомагають розуміти текст просто через отримання доступу до вхідної інформації. За умови розвиненої автоматизації читач зосереджується на процесі розуміння тексту, оскільки процеси впізнавання та ідентифікації слів покидають фокус уваги. Таким чином, під час читання, відбувається постійний перехід з нижчого на вищий рівень опрацювання інформації і навпаки, що й забезпечує досягнення належного розуміння тексту [2; 7; 12; 20; 27; 29].

Продовжуючи розглядати процес читання з позиції психолінгвістики, варто зауважити, що процес читання іноземною мовою є більш комплексним за читання рідною мовою. Річ у тому, що у рамках навичок читання іноземною мовою набуття системних знань та розвиток навичок читання відбуваються одночасно, у той час як розвитку навичок читання рідною мовою передують сформовані і наявні навички мовлення та сприймання на слух. Також, словниковий запас носія мови упродовж читання дозволяє зосередитися на інтерпретації та дослідженні значення тексту в цілому, а не на автоматизованому розумінні окремих складових. Читаючи іноземною мовою, індивідуум утримує у полі своєї уваги обидві мови як системи та значення змісту. Серед труднощів, які спіткають суб'єктів навчання під час читання іноземною мовою, є негативний обмін та соціолінгвістичні варіації. Тож незвичний порядок слів у реченні, хибні друзі перекладача, складні слова, стійкі вирази, омоніми або ідіолекти та соціолекти є причиною випадків невірної інтерпретації тексту. У таких ситуаціях аби зрозуміти суть тексту не носій мови звертається до своєї рідної мови, що також містить ризики поганої або невірної інтерпретації [13]. Водночас, існує позиція, що знання рідної мови та автоматизовані навички читання рідною мовою неабияк позитивно впливають на якість розуміння академічних або професійно-орієнтованих текстів іноземною мовою та сприяють вдосконаленню рівня володіння іноземною мовою [9].

Процесу читання іноземною мовою притаманний металінгвістичний характер. Металінгвістичні процеси дозволяють

суб'єктам навчання усвідомлювати як нова для них система мови передає значення аби потім дати їм можливість розуміти суть прочитаного [19].

Як зазначалося вище, на якість процесу читання як рідною, так і іноземною мовами впливає робоча пам'ять [17; 25]. Робоча пам'ять є складовою довготривалої пам'яті та водночас містить у собі короточасну пам'ять. Робочу пам'ять визначають як «тимчасове сховище інформації, яка опрацьовується під час виконання будь-якого когнітивного завдання» [5]. Механізми робочої пам'яті задіяні під час навчання, мислення та усвідомлення навколишнього середовища.

Ще у 1974 році Алан Бедделі та Грехем Гітч запропонували трикомпонентну модель робочої пам'яті, в основі якої лежить центральний керуючий елемент, робота якого підтримується двома підсистемами з обмеженими ємностями для зберігання інформації: фонологічною петлею та зорово-просторовий нарис. Центральний керуючий елемент керує процесами робочої пам'яті та відповідно розподіляє дані іншим двом підсистемам; також відповідає за виконання арифметичних задач. За зберігання та обробку візуальної та просторової інформації відповідає зорово-просторовий нарис, який застосовується для навігації. Саме фонологічна петля задіяна під час роботи з усним чи написаним текстом. Водночас, зорово-просторовий нарис, утримуючи та обробляючи візуально-просторову інформацію, допомагає формувати образи, переміщувати їх у свідомості, перетворювати слова в образи і т.ін. [6].

Пізіше у 2006 році Алан Бедделі на підставі спостережень і досліджень додав до своєї моделі такий компонент як епізодичний буфер, який дозволяє інтегрувати інформацію з фонологічної петлі, зорово-просторового нарису та довготривалої пам'яті. Також, переглянута була функція центрального керуючого елементу, до сфери відповідальності якої додалися розподіл уваги між завданнями, які виконуються одночасно, перемикання уваги між різними завданнями, блокування інформації, яка відволікає [26].

Викладене вище та досвід роботи з навчання читання іноземною мовою та формування у суб'єктів навчання навичок на виконання завдань на розуміння тексту дозволяють зробити висновок, суть якого полягає у наступному. Механізми робочої пам'яті, які задіяні у процесі читання текстів іноземною мовою, що відповідають рівню B2 відповідно до Загальноєвропейських компетенцій володіння іноземною мовою (CEFR), діють по-різному для тих суб'єктів навчання, у яких процес читання автоматизований (тобто рівень володіння іноземною мовою достатній), та для тих, хто значним чином застосовують увагу під час читання (рівень володіння мовою низький). У суб'єктів навчання із високим рівнем володіння іноземною мовою процеси низького порядку розуміння прочитаного тексту є автоматизованими, а тому механізми робочої пам'яті для них задіяні для підтримки інформації у активній пам'яті, для ототожнення прочитаного із фоновими знаннями, для усунення з фокусу інформації, яка не є потрібною. У той самий час, суб'єкти навчання із низьким рівнем володіння іноземною мовою, ще не досягли достатнього рівня автоматизації навичок читання та декодування слів та, виснажуючи потенціал робочої пам'яті під час читання текстів більш високого рівня, не в змозі повною мірою сприйняти зміст тексту. Відтак, перед прийняттям рішення про безпосередню інтенсивну підготовку суб'єкта навчання до формату міжнародного іспиту на підтвердження рівня володіння іноземною мовою та подальшого складання такого виду тестування необхідно провести ретельну діагностичну перевірку залишкових знань.

Існує необхідність розмежовувати навчання стратегій читання власне для розвитку володіння мовою, збагачення словникового запасу, ознайомлення із засобами вираження значень, надбання лінгвокраїнзнавчих знань і т. ін. та для підготовки до виконання тестових завдань на розуміння змісту прочитаного та, зокрема, до складання розділу «Читання» у різноманітних стандартизованих міжнародних тестах. У межах даного дослідження ми зупинимося на останньому.

Навички читання і власне читання є важливими складовими процесу навчання, як і розділ «Читання» у стандартизованих міжнародних системах тестування. Зазвичай у тестових системах такий розділ складається із декількох текстів на різноманітні теми та груп запитань до них. Розділ «Читання» у будь-якій міжнародній системі тестування є чи не найскладнішим для виконання, але за умови що кандидат до складання іспиту знайомий із відповідними стратегіями читання і відповідні навички доведені до автоматизації, то виконання завдань з даного розділу не будуть виснажливим процесом та результати тесту вдовольнять. Не варто забувати, що відповідні стратегії читання будуть слугувати ефективним інструментом за умови володіння суб'єктом навчання іноземною мовою на відповідному рівні для тесту.

Стратегії читання, на відміну від навичок читання, являють собою системні усвідомлені дії, які доведені до автоматизму шляхом ефективного навчання та свідомого їх застосування [4]. Оволодіння стратегіями читання дозволяє суб'єктам навчання та кандидатам до складання міжнародних іспитів з іноземної мови долати труднощі із виконанням завдань на розуміння тексту, розвивати відповідні навички та досягати цілей процесу читання. Ті, кому вдалося ефективно опанувати стратегії, вміють успішно застосовувати схематичні знання, пам'ятати інформацію з тексту, без страху читати окремі частини тексту та залишати поза увагою неварті уваги слова, робити припущення щодо значення невідомих лексичних одиниць і т. ін. [23].

Для викладача важливим є навчати стратегіям читання чітким способом із безпосереднім практичним застосуванням окремої стратегії для окремого типу запитань до тексту. Навчання стратегій читання має включати чітке представлення стратегії, пояснення механізму та цілі її застосування, контрольовану практику роботи із стратегією та подальшу самостійну роботу суб'єктів навчання із її застосуванням, оцінку її ефективності, повторне її застосування із іншими текстами. Важливо планувати навчання

стратегій читання у відповідності із потребами суб'єктів навчання, мети та вимог завдання на розуміння змісту тексту, а також роз'яснювати учасникам навчального процесу яка стратегія підходить для якого типу завдань. Завдяки застосуванню стратегій читання суб'єкти навчання не губляться у тексті через когнітивне навантаження від одночасних процесів розуміння форми та змісту, а використовують стратегії, щоб зосередити свою увагу на відповідних аспектах завдань на розуміння тексту [29].

До переліку стратегій виконання завдань на розуміння змісту текстів належить широкий ряд прийомів, підходів, способів, серед яких такі: розуміння мети завдання на розуміння тексту; розуміння змісту запитань до тексту; встановлення змісту тексту за заголовком та підзаголовками, ілюстраціями; скиммінг (читання першого та останнього речень кожного параграфу); сканування (пошук у тексті конкретного слова або його синоніма), визначення значення незнайомого слова за допомогою контексту; виявлення «паралельних конструкцій» (які не є прямими синонімами, але схожі за значенням); встановлення потрібного місця у тексті, де міститься відповідь; перечитування; узагальнення; використання графічного позначення місць у тексті для локалізації пошуку відповіді на різні типи запитань; оцінювання власне завдань.

Ми погоджуємося із запропонованою О. Урібе-Енкісо послідовністю етапів та методикою навчання стратегіям читання:

- презентація завдання для читання – мета полягає у тому, щоб допомогти суб'єктам навчання зрозуміти цілі процесу читання та отримати від них відповіді на наступні запитання: що це за текст? чому ми його маємо прочитати? що потрібно зробити з інформацією, що міститься у тексті?

- визначення попередньо обраної суб'єктами навчання стратегії для читання тексту та виконання завдань до нього – це робиться аби виявити попередньо набуті навички та знання про роботу з текстом і продемонструвати суб'єктам навчання, що вони, можливо, мають змогу удосконалити попередньо набуті вміння застосовувати

стратегії читання; перелік потенційних запитань до учасників навчального процесу може включати наступні: що ми зазвичай робимо перед тим, як читаємо текст? що треба зробити, щоб визначити основну думку тексту? якщо до тексту є запитання, то ми ознайомлюємося з ними перед тим, як читатимемо текст, чи після?

- презентація стратегії – цей етап передбачає чітке представлення нової стратегії читання та процедури її використання з низкою потенційних запитань: чи важливо прочитати заголовок? для чого його читати? якою є основна інформація у тексті? на якій інформації варто зосередити увагу? чи потрібно читати увесь текст аби сформулювати основну думку тексту?

- контрольована практика застосування стратегії – викладач практично демонструє та супроводжує кроки суб'єктів навчання у застосуванні стратегії читання, а потім дає можливість продовжити роботу самостійно; для даного етапу типовими є такі запитання: якою є мета завдання? яку стратегію варто використати у даній ситуації? про що текст? що Ви можете зрозуміти зі змісту тексту? яку інформацію Ви виокремлюєте як важливу? як можна здогадатися про значення слів, яких Ви не знаєте?

- незалежна практика – метою цього етапу є надати суб'єктам навчання автономію у обранні стратегії та, якщо завдання виконується під час заняття, ставити скеровуючі запитання: чому Ви виокремили саме цю інформацію? чи вона корелює із завданням? які стратегії є

найкращими для цього типу запитань? чи дійсно ця інформація варта уваги?

- обговорення ефективності стратегій – на цьому етапі відбувається оцінювання завдання на перевірку розуміння тексту та можливими запитаннями можуть бути наступні: яка стратегія є ефективною для виконання цього типу завдання? чому вона краща за іншу стратегію?

- повторне застосування стратегії – метою цього етапу є заохотити суб'єктів навчання інтегрувати опановані стратегії до виконання практичних завдань на розуміння текстів [29].

Висновки. Навичка читання є однією з найбільш важливих когнітивних навичок, оскільки завдяки читанню людина пізнає світ, набуває досвіду, будує власну картину миру, формується як особистість і фахівець і т. ін. Читання як рідною, так і іноземною мовою є складним багатокомпонентним процесом. На різних етапах навчання читання та вивчення іноземної мови суб'єкт навчання використовує нові підходи, відпрацьовує нові механізми, застосовує нові стратегії читання. Досвід роботи довів, що чітке навчання стратегій читання покращує якість сприймання та розуміння змісту прочитаного; у той самий час, рівень володіння іноземною мовою якісно доповнює ефективність застосування стратегій читання під час виконання завдань на розуміння тексту в межах мовних іспитів на підтвердження володіння іноземною мовою.

Список використаних джерел

1. Abbott, M. (2010). An Introspective Study of Arabic and Mandarin-Speakers' Reading Comprehension Strategies. *TESL Canada Journal*, 28(1), 14. <https://doi.org/10.18806/tesl.v28i1.1058>
2. Alderson, J.C. (2000) *Assessing Reading*. Cambridge University Press, Cambridge. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511732935>
3. Anderson, R. & Pearson, P. (1984). A schema-theoretic view of basic processes in reading comprehension.
4. Anderson, N. (2003). Scrolling, clicking, and reading English: Online reading strategies in a second/foreign language. *The Reading Matrix*. 3.
5. Baddeley, A. (1986). *Working memory*. New York: Oxford University Press.
6. Baddeley, A.D., & Hitch, G. (1974). Working memory. In G. A. Bower (Ed.), *The psychology of learning and motivation: Advances in research and theory* (pp 47-89). Academic Press.
7. Brunfaut, T., Kormos, J., Michel, M.C., & Ratajczak, M. (2021). Testing young foreign language learners' reading comprehension: Exploring the effects of working memory, grade level, and reading task. *Language Testing*, 38, 356 - 377. <https://doi.org/10.1177/0265532221991480>

8. Carrell, P. L. (1998). Can Reading Strategies Be Successfully Taught? *Australian Review of Applied Linguistics*, 21, 1-20. <https://doi.org/10.1075/aryl.21.1.01car>
9. Cummins, J. (1979). Linguistic Interdependence and the Educational Development of Bilingual Children. *Review of Educational Research*, 49(2), 222–251. <https://doi.org/10.2307/1169960>
10. El-Koumy, A.S. (2004). *Teaching and Learning English as a Foreign Language: A Comprehensive Approach*. Educational Resources Information Center, USA.
11. Enright, M.K., Grabe, W., Koda, K., Mosenthal, P., Mulcahy-Ernt, P. and Schedl, M. (2000) TOEFL 2000 Reading Framework: A Working Paper. TOEFL Monograph Series, Educational Testing Service, Princeton, i-157.
12. Goodman, K. S. (1967). Reading: A psycholinguistic guessing game. *Journal of the Reading Specialist*, 6(4), 126–135. <https://doi.org/10.1080/19388076709556976>
13. Grabe, W. (1991). Current Developments in Second Language Reading Research. *TESOL Quarterly*, 25(3), 375–406. <https://doi.org/10.2307/3586977>
14. Hudson, T. (2007). *Teaching Second Language Reading*. Oxford: Oxford University Press.
15. Jeon, E., & Yamashita, J. (2014). L2 Reading Comprehension and Its Correlates: A Meta - Analysis. *Language Learning*, 64, 160-212.
16. Kern, R. G. (1994). THE ROLE OF MENTAL TRANSLATION IN SECOND LANGUAGE READING. *Studies in Second Language Acquisition*, 16(4), 441–461. <http://www.jstor.org/stable/44487781>
17. Linck, J.A., Osthus, P., Koeth, J.T., Bunting, M.F. (2014). Working memory and second language comprehension and production: A meta-analysis. *Psychonomic Bulletin and Review*, 21(4), 861-883. <https://doi.org/10.3758/s13423-013-0565-2>
18. Masrupi, Jhon Fahamzah, Nurhaeda Gailea, Ahmad Baihaki, Mustofa Usman. (2020). Reading Comprehension Strategies Effectiveness in Completing Test of English as a Foreign Language. *Journal of Southwest Jiaotong University*. <https://doi.org/10.35741/issn.0258-2724.55.6.36>
19. Nagy, W. (2007). Metalinguistic awareness and the vocabulary-comprehension connection. In R. K. Wagner, A. E. Muse, & K. R. Tannenbaum (Eds.), *Vocabulary acquisition: Implications for reading comprehension* (pp. 52–77). Guilford Press.
20. Nuttall, C., & Alderson C. (1996). *Teaching Reading Skills in a Foreign Language*. 2nd Ed. Oxford: Macmillan Heinemann English Language Teaching.
21. Oakhill, J. V., & Cain, K. (2012). The precursors of reading ability in young readers: Evidence from a four-year longitudinal study. *Scientific Studies of Reading*, 16(2), 91–121. <https://doi.org/10.1080/10888438.2010.529219>
22. Pae, T. - I. (2019). A simultaneous analysis of relations between L1 and L2 skills in reading and writing. *Reading Research Quarterly*, 54(1), 109–124. <https://doi.org/10.1002/rrq.216>
23. Pearson, P. D., & Gallagher, M. C. (1983). The instruction of reading comprehension. *Contemporary Educational Psychology*, 8(3), 317–344. [https://doi.org/10.1016/0361-476X\(83\)90019-X](https://doi.org/10.1016/0361-476X(83)90019-X)
24. Perfetti, C. (2007). Reading ability: Lexical quality to comprehension. *Scientific Studies of Reading*, 11(4), 357–383. <https://doi.org/10.1080/10888430701530730>
25. Peng, P., Barnes, M., Wang, C., Wang, W., Li, S., Swanson, H. L., Dardick, W., & Tao, S. (2018). A meta-analysis on the relation between reading and working memory. *Psychological Bulletin*, 144(1), 48–76. <https://doi.org/10.1037/bul0000124>
26. Repovš, G., & Baddeley, A. (2006). The multi-component model of working memory: Explorations in experimental cognitive psychology. *Neuroscience*, 139(1): 5-22. <https://doi.org/10.1016/j.neuroscience.2005.12.061>
27. Smith, F. (1973). *Psycholinguistics and reading*. Holt, Rinehart & Winston.
28. Upton, T. A., & Lee-Thompson, L.-C. (2001). THE ROLE OF THE FIRST LANGUAGE IN SECOND LANGUAGE READING. *Studies in Second Language Acquisition*, 23(4), 469–495. <http://www.jstor.org/stable/44486958>
29. Uribe-Enciso, O. (2015) Improving EFL students' performance in reading comprehension through explicit instruction in strategies. *Rastros Rostros*, 17(31), 37-52. [http:// dx.doi.org/10.16925/ra.v17i31.1271](http://dx.doi.org/10.16925/ra.v17i31.1271)
30. Van den Broek, P., Mouw, J., & Kraal, A. (2016). Individual differences in reading comprehension. In P. Afflerbach (Ed.), *Handbook of individual differences in reading: Text and context* (1 ed., pp. 138-150). Routledge.

Summary

Pilishek S. O. Candidate of Psychological Sciences,
Associate Professor Khmelnytskyi National University

PECULIARITIES OF TEACHING READING IN A FOREIGN LANGUAGE: INVOLVED PSYCHOLOGICAL MECHANISMS AND READING STRATEGIES MASTERING

Introduction. *Of all the means of obtaining information reading takes up one of the most important places and proves to be an efficient tool. Not only for leaning about the world and building their own map of the world do people master this skill, but also for being able to find out more about their field of expertise through reading professionally oriented texts with valuable information in a foreign language. What is more, reading as a skill is tested within international testing systems. Thus, knowing how to teach reading in general and reading strategies in particular is an important task for a language instructor.*

Purpose. *The purpose of the article implies studying the peculiarities of reading process in a native language and a foreign language; identifying the role of working memory while reading; outlining reading strategies and peculiarities of reading strategies instruction.*

Methods. *While working on the article the methods of analysis and synthesis, generalisation and systematisation of data, as well as the method of observation have been used.*

Originality. *Reading both in a native language and in a foreign one is a complex cognitive process. Reading itself involves complex mechanisms of working memory that also define the performance level of reading assignments. The extent of how correctly students understand and how exactly they comprehend the content of the text depends on personal cognitive characteristics of the students, their background knowledge, metacognitive processes, ability to decode the text written in a foreign language, actually the level of language proficiency, etc. Hence, just possessing the reading skill is not enough when it comes to learning the foreign language, comprehending the information in the text, taking language level tests, etc.; ability to analyse and evaluate the information as well as ability to quickly take the decision are of huge importance while understanding the main goal of the reading process. The article discloses what psychological mechanisms are involved into the reading process and systematises existing recommendations regarding applying reading strategies. Reaching every other level of proficiency in a foreign language creates the background for teaching new complex reading strategies. Language instruction experience has proven that teaching reading strategies should be performed in a clear and direct way through intensive controlled and independent practice.*

Conclusion. *Developed reading skills contribute to better learning about the environment, better understanding the world, better development of background knowledge that form the personal picture of the world. Knowing and operating the effective reading strategies enable students to make a successful use of working memory mechanisms and perform better during a variety of language tests.*

Key words: *reading; working memory; foreign language; reading strategies; language system.*

Received/Поступила: 15.09.22.